

Slutrapport for kampagnen Kontrol af fødevarekædeoplysninger

INDLEDNING

Baggrunden for kampagnen

Alle dyr, som sendes til slagtning, skal ledsages af fødevarekædeoplysninger (FVKO). Reglerne om FVKO omfatter alle dyrearter undtagen vildtlevende vildt og akvakulturdyr. Formålet med fødevarekædeoplysninger er at sikre, at alle slagtedyrl bliver undersøgt og slagtet i forhold til den måde, de er produceret på. Fødevarekædeoplysninger skal blandt andet omfatte oplysninger om besætningens sundhedsstatus, anvendelse af medicin, opdrætsform m.v.

- **Landmanden** har ansvaret for at afgive korrekte og troværdige FVKO til slagteriet.
- **Slagteriet** har ansvaret for at anmode landmanden om FVKO og at kontrollere disse.
- **Myndighed.** De kompetente myndigheder har pligt til at oplyse landmanden om hvilke FVKO, der som minimum skal gives til slagteriets leder. Myndighederne skal verificere, at de FVKO, landmanden afgiver, er valide, og at slagteriet kontrollerer FVKO og skrider ind i de tilfælde, hvor det er nødvendigt.

Lovgivningsområde: Se bilag I

Formål

Formålet med kampagnen er, at gennemføre en nulpunktsanalyse med kontrol af FVKO:

- 1) på slagterier
- 2) i besætninger

Kampagnen skal desuden afdække, hvor meget veterinærenhedernes stikprøvebaserede basiskontrol skal udvides for at opstaldningsforhold for grise kontrolleres. Opstaldningsforholdene er en vigtig del af FVKO, og har stor betydning for hvordan dyrene skal slagtes.

Desuden skal kampagnen bruges til at give vejledning om FVKO. FVSTs vejledning kan give en bedre forståelse af reglerne. Eftersom afgivelse af korrekte FVKO har betydning både for fødevaresikkerheden og for Danmarks eksport til tredjelande, er det vigtigt at der er denne forståelse.

KONKLUSION

Del 1 slagterierne:

Systemet for modtagelse og kontrol af fødevarekædeoplysninger på de store slagterier fungerer generelt tilfredsstillende.

På de små slagterier blev det konstateret, at virksomhedernes system for kontrol af online indsendte fødevarekædeoplysninger ikke er velimplementerede.

Fødevarestyrelsen vil indgå i en dialog med brancheorganisationerne om resultatet af kampagnen, og hvordan det fremover sikres, at virksomhederne overholder reglerne.

Del 2 besætninger:

De besætninger, der indgik i kampagnen havde alle et system til afgivelse af fødevarekædeoplysninger, og alle fik afgivet fødevarekædeoplysninger i forbindelse med levering af dyr til slagtning.

Grisebesætninger skal ved hver levering af dyr til slagtning afgive fødevarekædeoplysninger indeholdende oplysninger om, hvorvidt grisene er opdrættet under kontrollerede opstaldningsforhold. Dette skete ikke i alle tilfælde, da oplysninger om opdræt under kontrollerede opstaldningsforhold ikke var en mulighed i besætningens tilgængelige metode for afgivelse af fødevarekædeoplysninger. Oplysninger om opdræt under kontrollerede opstaldningsforhold blev i disse tilfælde afgivet på anden vis.

Det var endvidere ikke alle besætninger i kampagnen, der levede op til at grisene var opdrættet under kontrollerede opstaldningsforhold, selvom det var angivet på fødevarekædeoplysningerne. Forholdene, som blev rettet på kontrollen, omhandlede manglende net for et eller flere vinduer.

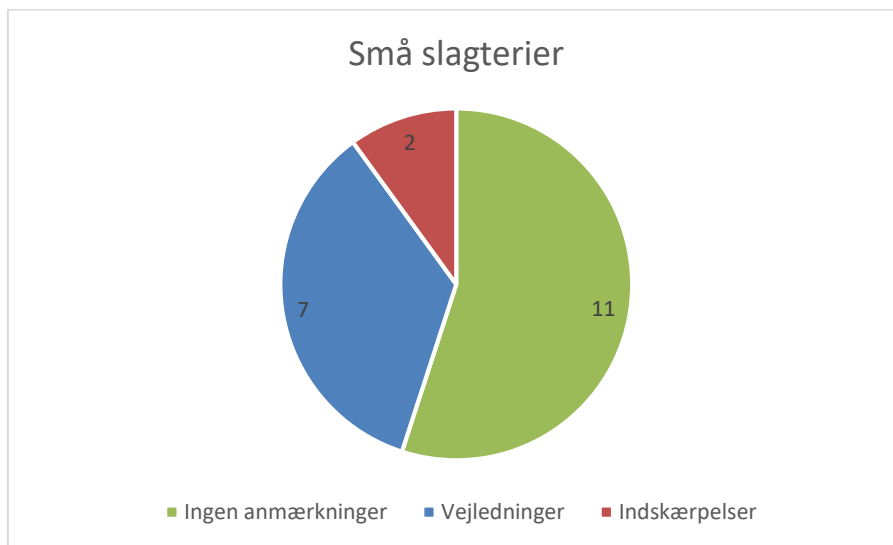
Det er Fødevarestyrelsens vurdering at der er behov for et øget fokus fra brancheorganisationer på oplysning om kontrollerede opstaldningsforhold i grisebesætninger. Særligt hvilken betydning, det har for afgivelse af fødevarekædeoplysninger, samt vigtigheden af at det bliver oplyst til slagteriet i forbindelse med hver sending af dyr til slagtning.

RESULTATER

I andet kvartal af 2024 blev der udført kontrol med fødevarekædeoplysninger på 20 små slagterier og 7 store slagterier fordelt over hele landet.

Delmål 1 – kontrol af fødevarekædeoplysninger ved slagterier

Fordelt over samtlige kontrollerede slagterier blev der givet 2 indskærpelser og 8 vejledninger. I 17 tilfælde var der ingen anmærkninger på kontrollen.

Figur 1 – viser kontrolresultater fra små slagterier

Figur 2 - viser kontrolresultater fra store slagterier

De 2 indskærpelser på de små slagterier blev givet fordi den ene virksomhed ikke kunne fremvise fuldstændige fødevarekædeoplysninger, den anden virksomhed manglede fødevarekædeoplysninger på enkelte dyr, som var slagtet.

De 5 vejledninger på små slagterier blev givet for, at virksomheder skal kunne dokumentere, at de fødevarekædeoplysninger, de har modtaget, er kontrollerede.

Yderligere blev der vejledt i, at virksomheder skal modtage og kontrollere, at alle fødevarekædeoplysninger er modtaget, herunder navn på den praktiserende dyrlæge, der er tilknyttet besætningen.

To virksomheder blev vejledt i at fødevarekædeoplysninger skal kontrolleres inden start på slagtning.

Diskussion

Generelt har de store virksomheder nogle velimplementerede systemer til modtagelse og kontrol af fødevarekædeoplysninger.

Virksomhederne skal bruge fødevarekædeoplysninger til at tilrettelægge slagtningen, hvilket kampagnen har vist at de gør. Derudover kunne virksomhederne overveje, at bruge andet tilgængeligt data, således virksomheden er forberedt på slagtning af en større mængde problemdyr som grise med akut lungesyg, akut rødsyg, høj forekomst af knoglemarvsbetændelser eller andre lidelser, som kan have betydning for slagtehastighed og kapacitet i efterkontrol.

De mindre virksomheder havde generelt lidt svært ved at navigere i onlinesystemer og herigennem fremvise, at de rutinemæssigt kontrollerer fødevarekædeoplysninger. Ligeledes kunne flere virksomheder ikke fremvise fuldstændige fødevarekædeoplysninger.

Delmål 2

Introduktion

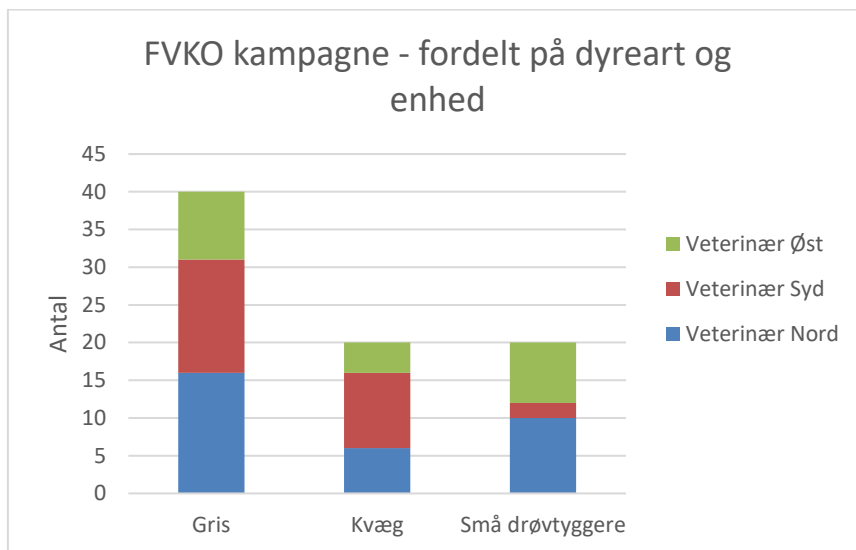
Fra 1. september 2024 – 30. november 2024 blev der udført kontrol med fødevarekædeoplysninger i 40 grisebesætninger, 20 kvægbesætninger og 20 små drøvtyggerbesætninger, fordelt over hele landet.

Det var hensigten at udtrække besætningerne ved kontrollen på slagterierne, for på den måde at følge op på, om de afgivne FVKO-oplysninger stemmer overens med virkeligheden på bedrifterne.

Der viste sig at være en udfordring med en lige fordeling af antal bedrifter på landsplan. Derfor blev der kørt flest kontroller af Veterinær Nord. Årsagen hertil er, at kontrollen på nogle af de små slagterier ikke leverede brugbare oplysninger, som besætninger til den veterinære kampagnedel kunne udpeges ud fra. Derfor blev de manglende besætninger udtrukket af den samlede pulje af besætninger på landsplan.

Derudover var der også en skævvridning i besætningstyper, da der hovedsageligt blev leveret grise til slagterierne fra slagtegrise besætninger. Sobesætninger indgår derfor kun i mindre grad i kampagnen.

Staldene, der var udtrukket til kampagnen var desuden i flere tilfælde af nyere dato. Det vides derfor ikke, hvorledes resultatet havde set ud, hvis der havde været inkluderet flere sobesætninger og/eller staldanlæg af ældre dato i kampagnen.

Figur 3. Fordeling af antal kontroller på henholdsvis dyreart og veterinærenhed.

Resultater

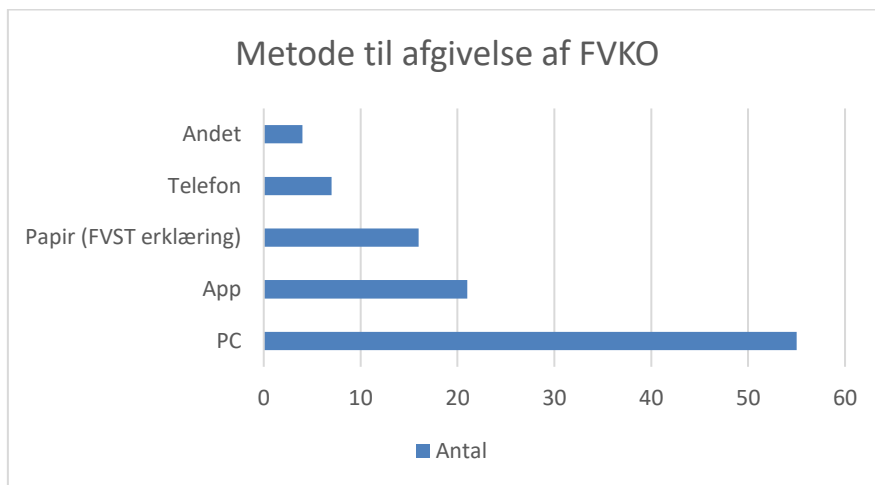
Et mål i veterinærkampagnen var at vise om landmanden har et system for afgivelse af FVKO, og om vedkommende har forståelse for lovgivningen om FVKO og hvordan dette omsættes i praksis.

Kontrolkampagnen bestod af 2 tjekspørgsmål, gældende for alle dyrearter:

1. Besætningsejer kan fremvise et system for afgivelse af Fødevarekæde-oplysninger.
2. Besætningsansvarlige afgiver FVKO hver gang, der sendes dyr til slagting.

Der var forskellige metoder til afgivelse af FVKO. Flere besætninger benyttede mere end én metode, oftest en kombination af PC/App eller PC/telefon/Papir.

Der blev ikke sanktioneret på dette område.

Figur 4. Besætningers valg af metode til afgivelse af fødevarekædeoplysninger. Der kan være flere svar pr. besætning. "Andet" dækker over supplerende oplysninger, eks. økologierklæring.

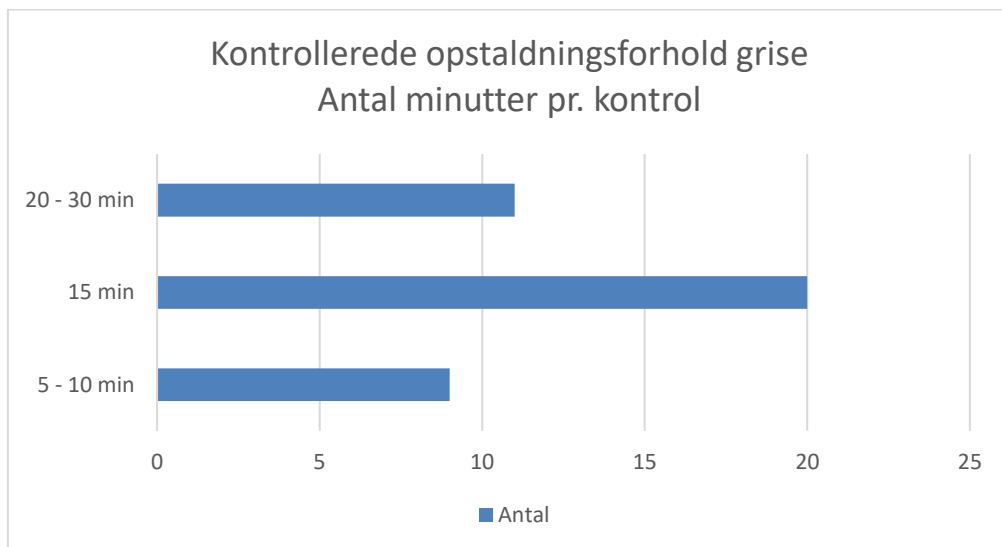
Et andet mål i veterinærkampagnen var dokumentation af kontrollerede opstaldningsforhold hos grise, i henhold til Trikinforordningen. Opstaldningsforhold er en vigtig del af FVKO, og har indvirkning for hvordan dyrene skal behandles på slagteriet.

Ud af 40 kontrollerede grisebesætninger blev der i 4 tilfælde givet en sanktion. Disse fordelte sig således:

- 3 besætninger manglede net for flere vinduer/ventilationskanaler.
- 1 besætning opdrættede selv under kontrollerede opstaldningsforhold, dette oplyst til slagteri, men besætningen havde modtaget grise fra en frilandsbesætning.

Derudover var et mål i veterinærkampagnen også at afdække, hvor meget veterinærenhedernes stikprøvebaserede basiskontrol skal udvides for at opstaldningsforhold for grise kan kontrolleres.

Af de 40 kontrollerede besætninger fordelte tidsforbruget sig fra 5 – 30 minutter, med et gennemsnit på 15 minutter.

Figur 5. Tidsforbrug til kontrol af kontrollerede opstaldningsforhold, grisebesætninger.

Diskussion

Der var generelt en god forståelse blandt besætningsejere for baggrunden for afgivelse af FVKO, og hvordan dette skulle foregå i praksis. Dette på tværs af alle tre dyrearter, der indgik i kampagnen.

For grisebesætninger, i forhold til afgivelse af oplysninger om kontrollerede opstaldningsforhold, var den udbredte forståelse, at det også var en oplysning der skulle afgives til slagteriet i forbindelse med dyr der sendes til slagtning, men ikke at den skulle afgives hver gang.

Det generelle kendskab til kontrollerede opstaldningsforhold var begrænset. De fleste besætningsejere havde ikke kendskab til hvilke krav der indgår, eller hvordan det påvirker de fødevarekædeoplysninger der skal afgives.

Oplysningen blev således afgivet til slagteriet, men ikke noget der som sådan blev tænkt over. Nogle gav udtryk for, at det var et "kryds" eller "flueben", der skulle sættes og ikke mere end det.

Der var dog god interesse for at vide, hvorfor det var vigtigt og ikke mindst, hvilke krav der gjorde sig gældende.

METODE

Kampagnen fandt sted i perioden 1. april til 31. december 2024. Kontrollen hos slagterierne fandt sted i perioden 1. april til 1. juli 2024 og kontrollen af besætningerne fandt sted i perioden 1. september til 31. december 2024.

- På 7 store slagterier og på 20 små slagterier. Størrelsen på slagterierne er defineret jf. Betalingsbekendtgørelsen.
- I 80 besætninger, her af 40 grisebesætninger, 20 kvægbesætninger og 20 besætninger med små drøvtyggere.

Kontrolbesøgene bestod som udgangspunkt i uanmeldte besøg.

Udpegningen af besætningerne er sket på baggrund af kontrolleret Fødevarekædeoplysninger hos slagterierne, hvor der på hvert slagteri blev kontrolleret fødevarekædeoplysninger på dyr fra 10 forskellige besætninger.

Kontrollerne har blandt andet haft til formål at vejlede slagterierne og besætningsejerne omkring reglerne om fødevarekædeoplysninger. Der har derfor inden opstart og undervejs været møder med brancheorganisationerne L & F samt FødevareDanmark. Ligeledes er der blevet udarbejdet information til udlevering til besætningsejerne.

På slagterier kontrolleres:

- Om slagterierne modtager, kontrollerer og evt. skrider ind på grundlag af modtagne FVKO.
- Den kommunikation, der foregår mellem slagteri og landmand i de tilfælde, hvor der modtages dyr uden FVKO, eller hvor FVKO vurderes at være utilstrækkelige.
- Om slagteriet underretter den lokale kødkontrolenhed, når dyrene er leveret uden FVKO, med utilstrækkelige FVKO eller med FVKO, som giver anledning til sundhedsmæssige overvejelser, eller hvor FVKO har betydning for tilrettelæggelse af PM-kontrollen.

På besætninger kontrolleres:

- Om landmanden har et system for afgivelse af FVKO, og om vedkommende har forståelse for lovgivningen om FVKO og hvordan dette omsættes i praksis, således at landmanden til stadighed afgiver korrekte og troværdige FVKO ved levering af dyr til slagterier.
- Om opstaldningsforholdene er i overensstemmelse med afgivne oplysninger
- Under kontrollen noteres tidsforbruget for kontrollen.